

بررسی مدارس و آموزش و پرورش ترکیه

امیرحسین قربانی

کارشناسی دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید بهشتی مشهد

amirhosseinghorbani313@gmail.com

چکیده

در این مقاله مروری جامع بر مدارس و آموزش و پرورش ترکیه ارائه شده و جنبه های مختلف سیستم آموزشی در این کشور بررسی می شود. ساختار و سازماندهی مدارس، چارچوب های برنامه درسی، روش های تدریس و شیوه های ارزیابی دانش آموزان را مورد بحث قرار می دهد. این مقاله همچنین چالش ها و فرصت های پیش روی سیستم آموزشی در ترکیه، از جمله مسائل مربوط به دسترسی، کیفیت، برابری و شمول را بررسی می کند. علاوه بر این، اصلاحات و ابتکارات آموزشی اخیر با هدف بهبود چشم انداز کلی آموزش در کشور را برجسته می کند. این بررسی با ارائه بینش هایی در مورد آینده مدارس و آموزش در ترکیه، با تاکید بر اهمیت بهبود مستمر و نوآوری در رسیدگی به نیازهای در حال رشد دانش آموزان و جامعه به پایان می رسد. **کلیدواژگان:** ترکیه، سیستم آموزشی، مدارس، برنامه درسی، روش های تدریس، شیوه های ارزیابی، چالش ها.

مقدمه

سیستم آموزشی ترکیه نقش مهمی در شکل دادن به آینده این کشور ایفا می کند. ترکیه با جمعیتی بالغ بر ۸۲ میلیون نفر، اهمیت زیادی برای ارائه آموزش با کیفیت به شهروندان خود قائل است. این کشور طی سالها گامهای مهمی در گسترش دسترسی به آموزش و بهبود نتایج آموزشی برداشته است. هدف این مقاله بررسی جامع مدارس و آموزش در ترکیه، بررسی جنبه های مختلف سیستم آموزشی و روشن کردن چالش ها و فرصت های موجود است. یکی از جنبه های کلیدی برای بررسی ساختار و سازماندهی مدارس در ترکیه است. این آموزش به تفاوت های آموزش، از جمله آموزش متوسطه ابتدایی، آموزش عالی و همچنین آموزش فنی و حرفه ای می پردازد. نقش های عمومی و خصوصی را مورد بحث قرار می دهد و شباهت ها و تفاوت های بین آنها را برجسته می کند. چارچوب های اتخاذ شده در مدارس ترکیه نیز مورد بررسی قرار خواهد گرفت. این شامل مروری بر موضوعات تدریس شده، تاکید بر موضوعات اصلی مانند زبان، ریاضیات، علوم، و مطالعات اجتماعی، و همچنین گنجانیدن هنر، تربیت بدنی، و آموزش زبان خارجی است. این مقاله به بررسی این موضوع می پردازد که چگونه برنامه درسی دانش آموزان را برای آینده شغلی خود آماده می کند و رشد شخصی آنها را تقویت می کند. علاوه بر برنامه درسی، این مقاله به بررسی روش های تدریس مورد استفاده در مدارس ترکیه می پردازد. این کتاب رویکردهای آموزشی مانند آموزش معلم محور در مقابل آموزش دانش آموز محور، یادگیری پروژه محور و ادغام فناوری در کلاس را مورد بحث قرار خواهد داد. این مقاله همچنین به بررسی نحوه آموزش و حمایت معلمان در توسعه حرفه ای خود می پردازد [۱].

شیوه های ارزیابی یکی دیگر از جنبه های حیاتی خواهد بود که در این بررسی پوشش داده شده است. این مقاله به بررسی نحوه ارزیابی عملکرد دانش آموز می پردازد، چه از طریق آزمون های استاندارد، امتحانات رسمی یا روش های ارزیابی جایگزین. همچنین چالش ها و بحث های پیرامون شیوه های ارزیابی و تأثیر آنها بر آموزش و یادگیری را مورد بحث قرار خواهد داد. علاوه بر این، این مقاله چالش های پیش روی سیستم آموزشی در ترکیه را روشن می کند. موضوعاتی مانند دسترسی به آموزش، به ویژه در

مناطق روستایی و محروم، کیفیت آموزش، برابری و شمول، و شکاف دیجیتالی مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت. تلاش‌های دولت ترکیه و ذینفعان آموزشی برای رسیدگی به این چالش‌ها و ایجاد یک سیستم آموزشی فراگیرتر و عادلانه‌تر را بررسی خواهد کرد. در نهایت، این مقاله بینشی در مورد اصلاحات و ابتکارات آموزشی اخیر در ترکیه ارائه خواهد کرد. تلاش‌های دولت برای بهبود چشم انداز آموزش، از جمله تغییر در برنامه‌های درسی، برنامه‌های آموزشی معلمان، و ترویج روش‌های آموزشی نوآورانه را برجسته خواهد کرد. این مقاله با ارائه دیدگاه‌هایی در مورد آینده مدارس و آموزش در ترکیه، با تأکید بر اهمیت بهبود مستمر و نوآوری در رفع نیازهای در حال رشد دانش‌آموزان و جامعه به پایان می‌رسد [۲].

ساختار آموزشی

به موجب قانون اصول آموزش ملی شماره ۱۷۳۹، سیستم آموزش ملی ترکیه شامل دو قسمت اساسی به نام آموزش رسمی و آموزش غیر رسمی است.

آموزش رسمی

آموزش رسمی به معنای سیستم مدرسه‌ای است. سیستم مدرسه‌ای آموزش ملی ترکیه شامل چهار سطح ذیل است:

1- آموزش پیش دبستانی

2- آموزش ابتدایی

3- آموزش متوسطه

4- آموزش عالی

آموزش غیر رسمی

آموزش غیر رسمی، سیستم آموزش و پرورش را پوشش می‌دهد که موقعیت‌های شغلی برای شهروندانی فراهم می‌کند که هیچ‌گاه آموزش رسمی نداشته‌اند یا در یکی از سطوح از آموزش رسمی هستند یا آموزش رسمی را رها کرده‌اند.

به طور کلی می‌توان ساختار نظام آموزشی کشور ترکیه را در قالب ذیل خلاصه نمود:

آموزش پایه

طول برنامه به سال : ۸ سال

سطح سن از : ۶ تا ۱۴ سال

آموزش متوسطه

طول برنامه به سال : ۴ سال

سطح سن از : ۱۴ تا ۱۸ سال

متوسطه عمومی

طول برنامه به سال : ۳ سال

سطح سن از : ۱۴ تا ۱۷ سال

متوسطه فنی

طول برنامه به سال : ۴ سال

سطح سن از : ۱۴ تا ۱۸ سال

متوسطه حرفه‌ای

طول برنامه به سال : ۳ سال

سطح سن از : ۱۴ تا ۱۷ سال

نهادهای آموزشی

در مقطع پیش دبستانی ۹ هزار مربی و معلم در ۵ هزار باب مرکز پیش دبستانی به تربیت ۱۵۰ هزار دانش آموز مشغول هستند. اما در مقاطع دبستان تا پایان دبیرستان تا سال ۱۹۹۷ میلادی یعنی پیش از تغییر نظام آموزشی ترکیه از سیستم آموزشی ۱۱ ساله (۳+۳+۵= دبیرستان + راهنمایی + دبستان) به سیستم (۳+۸= دبیرستان + ابتدایی) وضعیت بدینصورت بوده است که ۷ میلیون دانش آموز ابتدایی در بیش از ۵۰ هزار دبستان، ۳ میلیون دانش آموز راهنمایی در ۹ هزار مدرسه و ۲ میلیون دانش آموز متوسطه در ۵ هزار دبیرستان به تحصیل مشغول بوده‌اند.

همچنین در یکهزار باب مدرسه فنی و حرفه‌ای دوره راهنمایی حدود ۵۰۰ هزار دانش آموز و در بیش از ۲۵۰۰ باب، مدرسه فنی و حرفه‌ای دوره متوسطه حدود یک میلیون دانش آموز به تحصیل اشتغال داشته‌اند. لازم به ذکر است بنا بر آمار مندرج در مطبوعات ترکیه هر ساله ۱/۵ میلیون نفر به جمع دانش آموزان این کشور افزوده می‌شود، بطوریکه باید برای این عده ۱۲۲۵۰ باب مدرسه جدید آماده شود، از اینرو به علت افزایش جمعیت و نبودن مدرسه، مسئولان ناچار شده‌اند در ۱۰۳۳۳ مدرسه سیستم آموزش دو نوبتی را به اجرا درآورند [۳].

نهادهای آموزش مذهبی

آموزش مذهبی در ترکیه در سه رده دانشکده الهیات، مدارس قرآنی و مدارس مربوط به آموزش طلاب و وعاظ (مدارس امام خطیب) ارائه می‌گردد.

همه این مدارس از دهه ۵۰ به بعد گسترش یافته‌اند. در حال حاضر مجموعه گروه‌های الهیات در ۱۸ دانشگاه ترکیه ایجاد شده است. در مجموع ۴۹۲۵ مدرسه قرآنی وجود دارد که دارای ۵۲۹۵ مدرس، ۱۷۶۸۹۲ طلبه و ۵۲۰۲۸ دانش آموز در کلاسهای شبانه هستند. شمار کودکانی که در دوره‌های تابستانی این مدارس درس می‌خوانند به ۴۴۳،۳۲۶،۱ نفر می‌رسد. حقوق و مزایای مدرسین با دولت و تأمین سایر هزینه‌ها با خودمدارس است. مدارس امام خطیب نیز تا پیش از اجباری شدن ۸ سال آموزش ابتدایی شامل بیش از ۵۰۰ باب مدرسه آموزش دینی دوره راهنمایی با ۳۰۰ هزار دانش آموز و بیش از ۴۰۰ مدرسه آموزش دینی دوره متوسطه با ۲۰۰ هزار دانش آموز بوده‌اند. لازم به توضیح است در این مدارس علاوه بر دروس مدارس عمومی، دروس عربی، قرآن، مسائل و احکام مذهبی تدریس می‌گردد [۴].

آموزش پیش دبستانی

سیاستهای آموزشی

میزان ثبت نام در مراکز پیش دبستانی طی سال تحصیلی ۹۹-۱۹۹۸ در سراسر کشور ۶/۹ درصد برای مجموع دختر و پسر است. میزان ثبت نام برای دختران ۶/۵ درصد و پسران ۷ درصد است. اما میزان ثبت نام براساس جنس شامل بچه‌هایی که در برنامه‌های آموزش مادر - کودک شرکت می‌کنند نمی‌شود چون آمار جداگانه ای در مورد جنسیت کودکان در این برنامه‌ها به عمل نیامده است.

علاوه بر تعداد کودکان مراکز دولتی آموزش پیش دبستانی، تعداد کودکان مراکز مهد کودک تحت نظارت مراکز خدمات اجتماعی که بر طبق اصل ۱۹۱ به نگره‌داری از کودکان با هدف فراهم نمودن آموزش پیش دبستانی برای کودکان نیازمند و تأمین سلامتی جسمانی و روحی آنان و آموزش عادات و نگرش‌ها و ارزش‌های پایه در گروه‌های سنی ۰ تا ۶ سال، افزوده شده است. خدمات اجتماعی فردی در مراکز نگره‌داری کودک روزانه فراهم است. مراکز مهد کودک و امکانات مراکز اجتماعی در مؤسساتی که به آن نیاز داشتند به منظور فراهم نمودن آموزش پیش دبستانی برای کودکانی که اولیانشان در مؤسسات و سازمان‌های دولتی

مشغول به کارند ساخته شده است. اصل ۱۹۱ قانون خدمتگزاران دولتی بر احداث مهدهای کودک و امکانات رفاهی ویژه خدمت‌گزاران دولتی تاکید دارد.

ساختار آموزشی

آموزش پیش دبستانی جریان قانونمند و هدف‌داری از آموزش است که کودکان گروه‌های سنی ۰ تا ۷۲ ماهگی را براساس خصوصیات و سطح پیشرفتشان با فراهم نمودن محیطی سرشار از انگیزه پوشش می‌دهد. در این جریان پیشرفت فیزیکی، عقلانی، روحی و اجتماعی کودکان به بهترین وجه در مسیر ارزش‌های فرهنگی جامعه هدایت می‌شود. مقطع پیش دبستانی، مرحله‌ای است که پیشرفت کودک بسیار سریع است. آموزش فراهم شده در این دوران بر روند پیشرفت کودک در سال‌های آتی تأثیر بسیار دارد.

تحقیقات درازمدت نشان می‌دهد که قسمت اعظم نگرش‌های مکسوبه دوران کودکی، شخصیت، دیدگاه‌ها، عادات، اعتقادات و سیستم ارزشی شخصی را در سال‌های بزرگسالی وی شکل می‌دهد.

کودک که در ارتباط شدید روحی در مرحله بعد از تولد با اعضای خانواده است، حدود سه سالگی برای بودن با دیگر همسالان و بازی با آنها احساس نیاز می‌کند. گروه‌های هم‌سال محیطی را برای کودک فراهم می‌کنند که در آن خود را بشناسد. کودک از طریق این محل‌های بازی می‌آموزد که پذیرفته شود، با دیگران شریک شود، از حقوق خود دفاع کند و به دیگران احترام بگذارد. بنابراین کودک از دنیای خود محور به مرحله احساس اجتماعی قدم می‌گذارد. در کشور ترکیه نیز این نوع از آموزش بعنوان یکی از شاخه‌های الحاقی نظام آموزشی عمومی مطرح می‌باشد. اکثر اینگونه مدارس بطور خصوصی اداره می‌شوند. هرچند که برخی به دولت وابسته هستند. عمده این مدارس در شهرهای بزرگ فعالیت داشته و نیازهای مادران شاغل را بر طرف می‌کنند. اهداف دراز مدت آموزشی

از جمله اهداف دراز مدت آموزش پیش دبستانی در راستای اصول اساسی آموزش ملی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- 1- حصول اطمینان از پیشرفت فیزیکی، عقلانی و روحی کودکان و اطمینان از این که آنها عادت‌های مورد نیاز را کسب کرده‌اند
 - 2- ایجاد آمادگی در کودکان برای ورود به مقطع آموزش ابتدایی
 - 3- ایجاد محیطی امن برای کودکانی که از خانواده‌هایی با شرایط نامساعد آمده‌اند
 - 4- حصول اطمینان از این که کودکان زبان ترکی را خوب صحبت می‌کنند
- اهداف کوتاه مدت آموزشی

از جمله اهداف کوتاه مدت آموزش پیش دبستانی در راستای اصول اساسی آموزش ملی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- 1- فراهم نمودن محیطی مناسب در جهت پیشرفت کودکان و تقویت توانایی‌ها و قابلیت‌های فیزیکی عقلانی، زبانی، روحی و اجتماعی آنان
- 2- در نظر گرفتن گروه‌های مختلف سنی کودکان، علائق و نیازهایشان در راستای امکانات موجود در مدرسه و محیط اطراف آن
- 3- در نظر گرفتن امکانات موجود در محیط اطراف
- 4- پیش‌برد آموزش پیش دبستانی به گونه‌ای که از کیفیت‌های لازم برای ایجاد احساس عشق، احترام، مسئولیت و اتحاد در کودکان برخوردار باشد.
- 5- تأکید بر تکلم مناسب کودکان به زبان ترکی
- 6- ایجاد احساس وابستگی عاطفی به سرزمین مادری، ملت ترکیه، پرچم ترکیه، آتاتورک، عشق به خانواده و انسان‌ها و حصول اطمینان از وفاداری آنان به ارزش‌های اخلاقی

- 7- تأکید داشتن بر این که کودکان از طریق تجربه ارزش ها را کسب کنند.
 - 8- برخورداری کودکان از حقوق مساوی، با در نظر گرفتن تفاوت های شخصی، نشان دادن علائق، عشق و احساس، بدون تبعیض و عدم تنبیه آنان.
 - 9- ایجاد و گسترش ارزش های اجتماعی - فرهنگی در کودکان.
 - 10- عدم اعمال فشار و محدودیت بر کودکان در انجام فعالیت های آموزشی که باعث خدشه دار شدن شخصیت آن ها شود و داشتن رفتاری همراه با عشق و احساس.
 - 11- اطمینان از این که کودکان در مورد موضوعات محیطی مانند تمیز و مرتب بودن محیط و ساختن محیطی سالم، آگاه و حساس باشند.
 - 13- فراهم نمودن آموزش از طریق هم کاری کادر مدارس و اولیاء.
 - 14- افزایش نرخ ثبت نامی مراکز آموزش پیش دبستانی
- به طور کلی می توان گفت که هدف مقطع کمک به رشد صحیح جسمی، روحی، روانی، عاطفی و اجتماعی کودکان است. گفتنی است که گذراندن مقطع آموزش پیش دبستانی در ترکیه اجباری نمی باشد.
- هدف از برنامه آموزشی مهد های کودک مراقبت و تغذیه صحیح کودکان و رشد جسمی و روحی آنان است. هدف از برنامه آموزشی کودکانها آموزش موضوعی نیست، ولی کودکان زبان ترکی تمرین می کنند، برای خواندن و نوشتن آماده می شوند ، آموزش های بهداشتی و محیط زیستی می بینند و برای دوره بعد آموزشی مهیا می شوند. به عبارت دیگر می توان گفت که هدف از کلاس های پیش دبستانی تشویق و آماده سازی کودکان رده های سنی ۵ تا ۶ سال برای ورود به دوره اجباری دبستان است [۵].

پروژه های آموزشی

از جمله مهمترین پروژه های آموزشی مراکز پیش دبستانی کشور ترکیه می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- 1- پروژه آموزش و پیشرفت کودکان طی سال های اولیه کودکی
- این پروژه از طریق برنامه انتقالی ۱۹۹۱-۱۹۹۵-۱۹۹۶ در هم کاری بین دولت ترکیه و سازمان یونسف به منظور بهبود استاندارد زندگی کودکان و در جواب به اصل اولویت دهی به کودکان به اجرا در آمده است. عمده تاکید پروژه فوق بر پاسخگویی به احتیاجات مربوط به رشد کودکان پیش دبستانی و شرکت مؤثر خانواده و جامعه و گسترش و تداوم آموزش پیش دبستانی است.

بنا بر طرح مذکور، برنامه آموزش نوزادان رده های سنی ۰ تا ۳۶ ماهه، برنامه آموزش کودکان ۳۷ تا ۶۰ ماهه در مهد های کودک و برنامه آموزش پیش دبستانی (آمادگی) برای کودکان ۶۱ تا ۷۲ ماهه طرح و ارائه شده است. علاوه بر این نوار های آموزشی ویدئویی (تصویری) برای اولیایی که فرزندشان در گروه سنی ۰ تا ۳ سالگی و ۳ تا ۵ و ۵ تا ۷ سالگی قرار دارند، تهیه و با هدف ترویج فعالیت هایی برای آموزش و پرورش کودکان سراسر جامعه از طریق کانال های عمومی تلویزیون در اختیار عموم است. نوار های فوق مطالب زیر را پوشش می دهند:

خود آگاهی

مهارت های روانی - حرکتی

نگهداری از خود

خصوصیات روحی

مهارت های اجتماعی

مهارت های زبانی

حس زیبایی شناختی و خلاقیت

- از جمله دستاوردهای پروژه آموزش و پیشرفت کودکان طی سال های اولیه کودکی می توان به تاسیس مرکز آموزش پیش دبستانی چند منظوره در سال ۱۹۹۵ در استان بول اشاره نمود. این مرکز با حمایت مشاورهای هیئت علمی دانشکده آموزش پیش دبستانی در دانشگاه «مارمارا» به منظور گسترش خدمات آموزش پیش دبستانی و توسعه مدل های اقتصادی تر در دست یابی کودکان و خانواده ها به امکانات آموزش پیش دبستانی تأسیس شد. مرکز فوق اهداف مشخص زیر را دنبال می کند:

- گسترش آموزش پیش دبستانی

- افزایش کیفیت برنامه های آموزش پیش دبستانی

- هدف گرفتن کودکانی با موقعیت اجتماعی - اقتصادی نامساعد

- فراهم نمودن مراکز روزانه نگهداری از کودکان مادران کارمند و آموزش آنان

در راستای این اهداف بررسی و ارزیابی احتیاجات کودکان به وسیله بخش آموزش اولیه کودکان دانشگاه مارمارا در ۸۷۵ خانه صورت گرفت، تا اساس کار پی ریزی شود.

براین اساس یک مغازه اسباب بازی ساخته شد تا اسباب بازی های ارزان قیمت از مواد اضافی بسازد. یک اتوبوس و مینی بوس هدایی به مرکز تغییر صورت یافت تا به عنوان کلاس های پیش دبستانی متحرک از آن استفاده شود تا این خدمات را برای بچه هایی که نمی تواند آموزش کلاسیک داشته باشند، فراهم کند. هدف اصلی تشکیل چنین مراکزی، آموزش کودکان در مؤسسات آموزش پیش دبستانی و بالا بردن میزان ثبت نام و حصول اطمینان از این که کودکان گروه های سنی ۶-۵ سال که از خدمات آموزش پیش دبستانی بهره مند نبوده و در موقعیت خانوادگی نا مساعد زندگی می کنند بتوانند به صورت رایگان از خدمات آموزش پیش دبستانی در نزدیک ترین محل به زندگی خود استفاده کنند [۶].

به طور کلی می توان گفت که پروژه فوق طی سال های تحصیلی ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۶ اجرا شده و آموزش پیش دبستانی رایگان را برای ۴۱۶۲۸ کودک در ۲۱۶۵ کلاس تازه تأسیس پیش دبستانی فراهم نموده و در این راه از ۲۴۰۰ معلم به کار گرفته شد.

2- پروژه تحقیق، توسعه و تهیه برنامه های تلویزیونی (Tomurcuklar)

13 برنامه آموزش تلویزیونی تحت عنوان (Tomurcuklar) از طریق هم کاری مدیر کل آموزش پیش دبستانی و مدیر کل رادیو و تلویزیون ترکیه به منظور کمک به پیشرفت زبانی کودکان در گروه سنی پیش دبستانی تهیه شد تا استفاده بهتر از زبان ترکی را ترغیب و آگاهی ملی پرستی را در قالب اصول و اصطلاحات آتاتورک فراهم نماید. این برنامه از اکتبر سال ۱۹۹۸ از طریق کانال های عمومی تلویزیون ترکیه پخش می شود. این پروژه در حقیقت خدمات آموزش پیش دبستانی از راه دور را برای کودکان و خانواده هایی که به مراکز آموزش پیش دبستانی در منطقه خود دسترسی ندارند فراهم می کند.

3- پروژه آموزش و رشد و نمو کودک

مرکز پروژه تحقیقاتی آموزش پیش دبستانی چند منظوره در سال ۱۹۹۸، با پشتیبانی مشاورهای دانشکده پرورش کودک و اقتصاد خانواده با حمایت هیئت علمی دانشگاه «گازی» تحت پروژه آموزش و پرورش کودک در چهارچوب برنامه هماهنگ سازمان یونیسف و MEB تأسیس شد. هدف این مرکز یافتن مدل های جایگزین برای دست یابی سریعتر و اقتصادی تر به کودکان و خانواده ها بود.

در این پروژه موفقیت و میزان نیازها بررسی شده و از ۱۸۵۰ خانواده که نماینده سه سطح مختلف اجتماعی اقتصادی بودند آمار گرفته شد تا نیازهای آموزشی گروه سنی ۰ تا ۶ سال و خانواده هایشان تعیین شود. در قالب پروژه فوق، ۳۴ معلم کلاس های پیش دبستانی متمرکز، در مدارس ابتدایی منطقه Keciönem در آنکارا تحت نظارت هیئت علمی دانشکده پرورش کودک و

اقتصاد خانواده دانشگاه آنکارا و از طریق سمینارهای آموزشی تحت آموزش قرار گرفتند. این فعالیت آموزشی هم‌چنان ادامه دارد. بخش پرورش کودک و اقتصاد خانواده دانشگاه آنکارا، سمینارهایی در مورد «اسباب بازی و تولید وسایل بازی» در مدارس ابتدایی آنکارا در منطقه Keciönem اجرا کرد. این معلمان داوطلب شدند که در غنی کردن محیط خانه برای کودکان پیش دبستانی و فراهم نمودن راهنمایی مربوطه برای مربیان مراکز پیش دبستانی و مادران محله کمک کنند. در نتیجه این سمینار معلمان فنی با مربیان مراکز پیش دبستانی در مدرسه‌هایشان برای تولید و ساختن اسباب بازی بوسیله مواد زائد هم‌کاری خواهد کرد تا کمکی اقتصادی برای خانواده‌هایی با فرزندان پیش دبستانی را فراهم نمایند.

4- پروژه افزایش حساسیت نسبت به مسئله اشتغال کودکان

دوپروژه جداگانه از طریق هم‌کاری وزارت‌ها ILO و تحت نظر IPEC صورت پذیرفته است که هدف از انجام آن، افزایش حساسیت معلمان و کادر اداری مراکز آموزش حرفه‌ای نسبت به مساله اشتغال کودکان است. پروژه نخست در قالب هم‌کاری فیما بین ILO و مدیر کل آموزش غیر رسمی و حرفه‌ای وزارت کار در زمینه بهبود شرایط کاری کودکان طی سال ۱۹۹۵، شروع شد. تحت قرارداد هم‌کاری امضاء شده با ILO در ۲۲ ماه مه ۱۹۹۹ سمینارهایی در مورد مسئله کار کودکان برگزار شد که شامل ۲۶ معلم دهنده فنی در مراکز آموزش حرفه‌ای استانبول می‌گردید. هم‌چنین تحقیقاتی با شرکت معلمان دهنده فنی صورت گرفت. گزارش تحقیق به شکل کتاب در آمده و در اختیار طرفین قرار داد گرفت.

در جریان پروژه دوم با توجه به نتایج مثبت به دست آمده از هم‌کاری در پروژه اول، قرار داد جدید هم‌کاری فیما بین ILO و مدیر کل آموزش غیر رسمی و حرفه‌ای وزارت کار در آوریل ۱۹۹۹ به امضاء رسید. هم‌کاری تحت قرارداد جدید آگاهی از حقوق کودکان را بالا خواهد برد. فعالیت‌های پروژه شامل آموزش و فعالیت‌های اجتماعی با هدف افزایش حساسیت استخدام کنندگان و سرکارگران در مورد مسئله حمایت از حقوق کودکان است [۵].

5- طرح آموزش مادر - کودک

هدف از این برنامه حمایت از پیشرفت و رشد و نمو کودکان از طریق حمایت از مادران است. طرح مذکور با استفاده از کلاس‌هایی که در مراکز آموزش عمومی مدیریت کل برای آموزش غیر رسمی و حرفه‌ای به اجرا در آمده است به مورد اجرا گذارده می‌شود. مادران کودکان گروه سنی ۰ تا ۶ سال در این کلاس‌ها شرکت می‌کنند. این کلاس‌ها به صورت جداگانه برای مادران کودکان رده‌های سنی ۰ تا ۲ سال و ۲ تا ۴ سال و ۴ تا ۶ سال برگزار می‌شود. مادران در زمینه نگهداری از کودک، رشد کودک، تغذیه، جلوگیری از بیماری‌های دوره کودکی، جلوگیری از حوادث، کمک‌های اولیه، سلامتی دستگاه تولید مثل مادران و تنظیم خانواده و ارتباط پدر و مادر و کودک آموزش می‌بینند تا به مادران کمک کند در آموزش و پرورش کودکانشان موفق تر و کارآمدتر شده و مشکلات را آسانتر حل کنند.

هدف اصلی برنامه فوق، کمک به پیشرفت خانواده‌ها و بچه‌هایی است که به آموزش پیش دبستانی دسترسی ندارند و به دلیل شرایط اجتماعی و اقتصادی‌شان در خطر هستند. با وجود محیط و شرایط نامساعدشان، یادگیری کودکان، پیشرفت اجتماعی و روحی آنان و سطح پیشرفت تحصیلی آن‌ها به دلیل بر خورداری از این قبیل آموزش‌های خانگی بهبود یافته است. تحقیقات نشان داده است که مادری که در این برنامه‌ها شرکت کرده‌اند در مورد رشد و نمو کودکانشان حساس تر شده و ارتباط بهتری با فرزندشان برقرار می‌کنند و انتظارات بالاتر و اهداف متعالی‌تری در مورد آینده کودکانشان در آن‌ها ایجاد می‌شود.

این فعالیت برای ایجاد موقعیت‌های مساوی در آموزش در کنار حمایت از آموزش پیش دبستانی حائز اهمیت است.

6- طرح کارآموزی مادران

هدف طرح فوق تربیت مربیان حرفه‌ای است که پرورش فیزیکی، عقلی، روحی و اجتماعی کودکان را می‌فهمند و قادرند در مراقبت و آموزش کودکان با توانایی عمل کنند تا خدمات نگهداری از کودکان را در خانه‌های آن‌ها برای مادران کارمند فراهم

کنند. اجرای این برنامه در سال ۹۵-۱۹۹۴ در ۲۰ استان کشور شروع شد که طی سالهای ۹۸-۱۹۹۷ به ۲۶ استان رسید. گفتنی است که در قالب طرح فوق بین سال‌های ۹۸-۱۹۹۴ بالغ بر ۶۴۰۳ کارآموز مادری آموزش دیدند.

توسعه آموزشی بنا بر افزایش اهمیت آموزش پیش دبستانی در کشور ترکیه، اقدامات ذیل در جهت رشد و توسعه مراکز آموزش پیش دبستانی مد نظر قرار گرفته است:

- گشودن کلاس‌های مهد کودک در مدرسه‌های کنونی و استفاده از ظرفیت‌های فیزیکی آنان.
- ایجاد تغییرات لازم در پروژه‌های معماری مدارس در دست تأسیس
- ایجاد ساختمانهای لازم در طبقه همکف برای آموزش پیش دبستانی.
- فراهم نمودن پروژه‌های آموزشی برای آموزش کودکانی که آموزش پیش دبستانی نداشته‌اند
- گسترش آموزش و پیشرفت کودکان نوپا از طریق تهیه برنامه‌های آموزشی تلویزیونی
- شکل دهی به مراکز تحقیقاتی آموزشی چند منظوره پیش دبستانی برای طرح و اجرای مدل‌های جایگزین به روش‌های اقتصادی‌تر برای دسترسی کودکان و خانواده‌های مناطق مهاجر نشین و دور افتاده به چنین امکاناتی
- تهیه و طراحی برنامه‌های پیشرفت و توسعه آموزشی (رشد و نمو، آموزش و نگهداری)
- تکمیل قوانین مربوط به رشد نمو، نگهداری و آموزش کودکان در اوان کودکی [۷].

آموزش ابتدایی

ساختار آموزشی

مقطع آموزش ابتدایی شامل کودکان گروه سنی بین ۶ تا ۱۴ سال می‌شود. در مدارس دولتی رایگان این آموزش برای کودکان دختر و پسر اجباری است. مدارس ابتدایی مؤسسات آموزشی ملی هستند که توسط دولت برای تعلیم و تربیت پسران و دختران از طریق دوره آموزش اجباری ۵ ساله ایجاد شده‌اند. طول مدت آموزش در این مدارس ۸ سال است. در طول سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، ۶۸۳۰۶۸۳ کودک تحت نظر ۲۳۴۱۵۴ معلم در ۵۰۶۶۹ مدرسه ابتدایی آموزش دیده‌اند. ۹۵/۲۴ درصد کودکان در این رده سنی در مدارس حضور یافتند. آموزش ابتدایی برای تمامی شهروندان بدون در نظر گرفتن جنسیت آن‌ها اجباری است و به صورت رایگان در مدارس دولتی ارائه می‌شود. مؤسسات آموزشی ابتدایی شامل مدارس آموزش ابتدایی، کلاس‌های آموزشی و جبرانی و همچنین مدارس و کلاس‌هایی است که برای کودکان با نیاز به آموزش خاص (کودکان استثنایی) تأسیس می‌شود. اهداف دراز مدت آموزشی

از جمله مهمترین اهداف دراز مدت آموزش ابتدایی هماهنگ با اهداف دراز مدت و اصول اساسی آموزش ملی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

1- ایجاد دانش پایه، مهارت‌ها، نگرش‌ها و عادات لازم برای کودکان ترک به منظور تبدیل به شهروندانی خوب و پرورش آنان در راستای اخلاقیات.

2- آماده سازی کودکان ترک برای زندگی و آموزش در سطوح بالاتر و پرورش آنان در راستای علائق و استعدادهایشان.

اهداف کوتاه مدت آموزشی

از جمله مهمترین اهداف کوتاه مدت آموزش ابتدایی هماهنگ با اهداف دراز مدت و اصول اساسی آموزش ملی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

1- خلق محیط آموزشی تحقیقاتی، مولد و مؤثر که به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد خواسته‌ها و احساسات خود را بیان کرده، نقاط ضعف و قوت خود و خانواده شان را شناسایی نموده و احساس مسئولیت خود را پرورش دهند.

2- خلق محیط های آموزشی و فوق برنامه که برای دانش آموزان ابزار لازم برای پیدا کردن دیدی وسیع و جامع نسبت به دنیا را فراهم کند.

3- تهیه برنامه ها برای این که دانش آموزان را از تکنولوژی های اطلاعاتی و مسائل اجتماعی و فرهنگی مطلع ساخته و آنان را افرادی چند بعدی و در حال پیشرفت دائمی در مسائل آکادمیک و اجتماعی و انسان هایی با شعور بسازد.

4- وادار ساختن کودکان در فراگیری مهارت هایی که به آنان توانایی پذیرفته شدن در جامعه و محیط اطراف زندگیشان را می دهد.

به طور کلی ترمی توان گفت که هدف اصلی مقطع ابتدایی آموزش دانش و مهارت های اولیه به کودکان، آموزش راه و رسم شهروند خوب بودن و آماده کردن آنها برای زندگی اجتماعی و مقاطع آموزشی بالاتر با در نظر گرفتن علایق، استعدادها و توانایی های دانش آموزان است [۴].

برنامه های آموزشی

از جمله مهمترین برنامه های آموزشی مراکز آموزش ابتدایی می توان به زبان ترکی، ریاضی، تعلیمات اجتماعی، علوم، علوم اجتماعی، حقوق مدنی و حقوق بشر، تاریخ جمهوری ترکیه، زبان های خارجی، علوم مذهبی، فرهنگ و اخلاق، نقاشی- کاردستی، موسیقی، ورزش، حرفه و فن، کمک های اولیه و قوانین راهنمایی و رانندگی، فعالیتهای فردی و گروهی و دروس اختیاری اشاره نمود. مدت زمان هر کلاس ۴۰ دقیقه است.

نرخ جلسات هفتگی پایه های مختلف تحصیلی

دروس	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم
زبان ترکی	۱۲	۱۲	۱۲	۶	۶	۵	۵	۵
ریاضی	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
تعلیمات اجتماعی	۵	۵	۵	-	-	-	-	-
علوم	-	-	-	۳	۳	۳	۳	۳
علوم اجتماعی	-	-	-	۳	۳	۳	۳	-
حقوق مدنی و حقوق بشر	-	-	-	-	-	-	۱	۱
زبان های خارجی	-	-	-	۲	۲	۴	۴	۴
دین، فرهنگ و اخلاق	-	-	-	۲	۲	۲	۲	۲
نقاشی و کاردستی	۲	۲	۲	۱	۱	۱	۱	۱
موسیقی	۲	۲	۲	۱	۱	۱	۱	۱
ورزش	۲	۲	۲	۲	۲	۱	۱	۱
حرفه و فن	-	-	-	۲	۲	۲	۲	۲
کمک های اولیه و قوانین راهنمایی و رانندگی	-	-	-	-	-	۱	-	۱
فعالیت های گروهی و فردی	۳	۳	۳	-	-	-	-	-

دروس اختیاری	-	-	-	۴	۴	۳	۳	۳
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---

پروژه های آموزشی

معرفی آموزش ابتدایی در قالب هشت سال آموزش پایه اجباری در تمامی مناطق کشور از برنامه سوم به بعد در نظر گرفته شد. این موضوع در پانزدهمین هیئت آموزش ملی پذیرفته شد. طبق قانون شماره ۴۳۰۶ آموزش ابتدایی به صورت اجباری در شکل دوره ۸ ساله پیوسته در آمده و اجرای آن در سطح کشور شروع شد. بعد از این قانون «برنامه آموزش پایه» شروع شد. همچنین «پروژه آموزش ۲۰۰۰» برای کمک به دست یابی اهداف آموزش ابتدایی معرفی شد. پروژه های زیاد دیگری نیز با سرمایه گذاری مؤسسات خصوصی شروع شد و به طور مستمر ادامه یافت که از جمله مهمترین آنها می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

1- پروژه آموزش ۲۰۰۰

به دلیل افزایش دوره آموزش ابتدایی تا ۸ سال در راستای آموزش ملی، پروژه آموزش ۲۰۰۰ در کنار قانون ۴۳۰۶ به مرحله اجرا در آمد. اصول اساسی پذیرفته شده در این پروژه به شرح ذیل می باشد:

- 1- حذف (حالت دوشیفیتی) برنامه مدارس دونوبته که در حال حاضر در بعضی مدارس شهرهای بزرگ انجام می شود.
- 2- کاهش تدریجی دانش آموزان کلاس و رساندن آن به ۳۰ دانش آموز تا سال ۲۰۰۰
- 3- حمل و نقل دانش آموزان با اتوبوس از محل های کوچک به مدارس مرکزی تر در مناطقی که آب و هوا و وضع جاده مساعد است و مشکل امنیتی وجود ندارد، در جهت حصول کیفیت بالای آموزشی
- 4- فراهم سازی امکانات آموزشی برای دانش آموزان ساکن مناطق نامساعد آب و هوایی و مناطق دور افتاده از طریق مدارس آموزش ابتدایی شبانه روزی (YIBO) و مدارس پایه شبانه روزی (PIO) به هزینه دولت
- 5- حذف تدریج آموزش دانش آموزان چند سطح در یک کلاس (به گونه ای که در روستاها انجام می شود) با گسترش مدارس شبانه روزی

6- توزیع لباس، کیف، کتاب، و دفتر در میان دانش آموزانی که امکانات مالی کافی ندارد

7- تکمیل آموزشی رسمی از طریق روش های آموزش از راه دور

8- نصب آزمایشگاه های کامپیوتر در مدارس آموزشی ابتدایی و استفاده از این آزمایشگاه ها برای آموزش به کمک کامپیوتر (CAE)

9- فراهم نمودن امکانات آموزش زبان برای کودکان به منظور آموزش حداقل یک زبان خارجی در سطح ابتدایی

10- مجهز کردن مدارس در راستای نیازهای عصر حاضر.

11- فراهم نمودن امکانات و تسهیلات فعالیت فیزیکی در جهت رشد فیزیکی آنان در کنار رشد قابلیت های عقلی

13- فراهم نمودن موقعیت های آموزش از راه دور برای تمامی فارغ التحصیلان آموزش ابتدایی [۶].

2- پروژه آموزش بهداشت در مدارس

این پروژه در سال های تحصیلی ۹۹-۱۹۹۵ در ۱۰ مدرسه ابتدایی کشور از طریق هم کاری WHO، هیئت اروپایی، کمیته و وزرات بهداشت شروع شد. هدف پروژه آموزش راه سالم زندگی به کودکان و قادر ساختن آنان در فراگیری دانش و نظرها در این مورد و حساس کردن آن ها به مخاطرات سلامتی و پیشرفت توانایی های تصمیم گیری آنان در رابطه با سلامتی خود و کمک به دیگران برای داشتن شخصیت بهتر بوده است در آغاز سال تحصیلی ۱۹۹۹-۱۹۹۸ تعداد مدارس تحت پروژه از ۱۵ مدرسه به ۲۵ مدرسه افزایش یافت.

3- پروژه کمک اجتماعی در حمایت از آموزش ۸ ساله ابتدایی

پروژه کمک اجتماعی به وسیله وزارتخانه آموزش در سال تحصیلی ۱۹۹۸-۹۸ به مرحله اجرا گذاشته شد تا از دست یابی به اهداف کوتاه مدت آموزشی ابتدایی و تکمیل دوره انتقالی با حداقل مشکلات اطمینان حاصل شود. از طریق این پروژه، لباس های مدرسه، کتاب های درس و امکانات آموزشی دیگر و همچنین تغذیه دانش آموزان در برنامه الحاقی (ادغام مدارس روستایی) فراهم آمد. افرادی از وزارتخانه فوق، برای ارائه آموزش حقوق کودکان در سمینار آنتالیا حضور یافتند تا به ارائه این قبیل آموزش ها به افراد مبادرت نمایند تا خود این افراد به نوبه خود به دیگران آموزش دهند. این سمینار در قالب برنامه مشترک دولت ترکیه و سازمان یونیسف در سال تحصیلی ۱۹۹۹-۲۰۰۰ به مورد اجرا در آمد تا موضوع حقوق کودکان در برنامه های آموزش رسمی و غیر رسمی به صورتی سالمتر مطرح گردد.

4- پروژه KITGI

پروژه KITGI با عنوان پروژه بهبود جاده ها و خیابان ها با هدف امنیت ملی عبور و مرور در دست اجراست تا وضعیت فعلی و توصیه هایی در مورد آموزش ترافیکی که قسمتی از آن با وام بانک جهانی پرداخت شده است را تحت پوشش قرار دهد.

5- پروژه هدایت حرفه ای دانش آموزان مدارس شبانه روزی حومه و روستاهای کشور

این پروژه به عنوان نمونه در ۱۳ استان با تأیید دفتر وزیر در ۱۷ مارس ۱۹۹۹ انجام شد. هدف طرح فوق هماهنگ با قانون شماره ۴۳۰۶ تکمیل دانش و مهارت دانش آموزان مدارس ابتدایی شبانه روزی در جهت آموزش فرهنگ فن آوری و آشنایی آنان با مشاغل مختلف و تامین آتیه شغلی آنان است.

6- پروژه آموزش و پرورش بدون کیف

هدف از اجرای این پروژه، تکمیل آموزش و پرورش دانش آموزان مقاطع اول تا سوم ابتدایی است. طرح فوق به صورت نمونه طی سال ۹۶-۱۹۹۵ در ۴۲ مدرسه ابتدایی ۱۵ ایالت کشور به مرحله اجرا گذاشته شد. در سال تحصیلی ۹۸-۱۹۹۷ این برنامه به ۱۸۷۵ مدرسه در ۶۶ استان گسترش یافت.

7- پروژه تهیه کتاب راهنمای معلمان

هدف این پروژه فراهم نمودن کتاب راهنمای معلمان برای راهنمایی آنان در اجرای سیاست دانش آموز محور در جهت هر چه فعال تر نمودن دانش آموزان در محیط آموزشی - یادگیری است.

سازمان یونیسف مبلغ ۲۸۹۴۳ دلار امریکائی را به این پروژه تخصیص داده است.

علاوه بر آن ۴۴۰۰ دلار امریکایی به صورت وام برای گسترش و تکمیل آموزش فنی، حرفه ای، مهارتی (از منابع مالی تحت قانون شماره ۳۴۱۸) انتقال یافته و پروژه با بودجه کل ۳۳۳۴۳ دلار امریکا به مرحله اجرا درآمد. قراردادی با گروه آموزشی دانشگاه سلیمان برای آماده سازی کتاب راهنمای معلمان امضاء شد. در نهایت کتاب راهنما در ژوئن- جولای سال ۱۹۹۹ تکمیل و در سمینار تحولات آگوست ۱۹۹۹ به معلمان ارائه و نظرات آن ها در این مورد جمع آوری گردید [۸].

نرخ افت تحصیلی

نکته قابل توجه در بررسی میزان مردودی در کلاس های مختلف آن است که مردودی کلاس ششم حدود ۱۲/۷ درصد است. یکی از دلایل آن این است که دانش آموزان در تطبیق با برنامه متفاوتی که در شروع کلاس ششم اجرا می شود با مشکل روبرو هستند. جلوگیری از این مسئله با انتقال به آموزش پیوسته هشت ساله و حصول اطمینان از پیوستگی برنامه ممکن شده است. دومین دلیل برای این میزان بالای مردودی در کلاس ششم به دلیل روی کرد معلم است. دانش آموزانی که بطور معمول آموزش

را از یک معلم در طول پنج ساله ابتدایی دریافت می‌کرده‌اند اما در این مرحله با معلمین گوناگون در کلاس‌های گوناگون روبرو می‌شوند. این وضعیت باعث کاهش میزان توجه مخصوص به شخص دانش‌آموز می‌شود. این مشکل نیز با معرفی دوره ۸ ساله پیوسته آموزش پیشگیری شده است. دانش‌آموزان با درس‌های مختلف و معلمین مختلف در کلاس چهارم آشنا شده و به تدریج با آن کنار می‌آیند و این‌گونه تاثیر منفی بر دانش‌آموزان به حداقل می‌رسد. نرخ ابقاء تحصیلی در کلاس پنجم

نرخ ورودی به کلاس پنجم در مدارس دولتی سراسر کشور ۹۸/۸ درصد است. این میزان برای پسران ۹۸/۶ درصد و برای دختران ۹۹ درصد تخمین زده می‌شود. این میزان به دلیل این‌که تمام حداقل چهار سال تحصیلی پیش نیاز باسوادی پایدار است از اهمیت زیادی برخوردار است. هم‌چنین با در نظر گرفتن این حقیقت که این میزان شاخص نیز "قدرت نگه‌دارنده مدرسه" است، مشاهده می‌شود که میزان افت تحصیلی تا کلاس پنجم پایین است. علاوه بر آن به واسطه اتخاذ سیاست آموزش اجباری تا سن ۱۴ سالگی، از ترک تحصیل قبل از این سن جلوگیری شده است [۹].

ضریب کار آبی

بر اساس داده‌های مدارس ابتدایی طی سال تحصیلی ۹۷-۹۹۶ ضریب کار آبی ۶۶/۶ درصد بوده است. به دلیل این‌که داده‌های مورد نظر خیلی قابل اعتماد نبوده‌اند ارزش این شاخص پایین است. دانش‌آموزانی که بعد از دوره پنج ساله به مدارس خصوصی انتقال یافته‌اند در آمار ترک تحصیل آمده است. اینطور بنظر می‌رسد که تغییر ساختار سیستم فارغ‌التحصیلی در کنار انتقال به آموزش اجباری هشت ساله پیوسته در سال ۱۹۹۷ و ابتکارات معرفی شده به سیستم آموزشی با هدف بهبود پیشرفت دانش‌آموزان اثرات مثبتی بر ضریب کار آبی داشته باشد [۷].

ارزشیابی تحصیلی

طی ۳ سال اول دبستان دانش‌آموزان بر اساس فعالیت‌های کلاسی ارزشیابی شده و طی سالهای چهارم و پنجم حداکثر دو آزمون کتبی برای ارزشیابی برگزار می‌شود.

در مرحله دوم آموزش ابتدایی (پایه‌های ششم تا هشتم) حداقل دو آزمون کتبی و یک آزمون شفاهی برای هر درس برگزار می‌شود. به دانش‌آموزی که این مقطع را با موفقیت به پایان برساند گواهینامه ای اعطای می‌شود

آموزش متوسطه

ساختار آموزشی

از سال ۱۹۹۷ (به دنبال سیستم جدید که جایگزین سیستم قبلی ۵ سال آموزش ابتدایی و ۳ سال آموزش راهنمایی) آموزش متوسطه که به دنبال هشت سال آموزش ابتدایی ارائه می‌گردد، شامل دبیرستان‌های عمومی- فنی و حرفه‌ای می‌شود که دوره آموزششان ۳ سال و در مورد دبیرستان فنی ۴ سال است. دبیرستان‌های عمومی دانش‌آموزان را برای حرفه خاصی آماده نمی‌کنند بلکه به آماده سازی آنان جهت ورود به دانشگاه مبادرت می‌نمایند.

در دبیرستان‌هایی عمومی ساعت آموزش هفتگی در کلاس‌های مختلف متفاوت است و از حداقل ۳۳ ساعت تا حداکثر ۴۱ ساعت متغیر است. در سال دوم دانش‌آموزان در دبیرستان‌هایی که برنامه عمومی در آن اجرا می‌شود می‌توانند شاخه‌های تخصصی علوم طبیعی، ادبی، ریاضی، علوم اجتماعی، زبان‌های خارجی، آموزش هنری، و تربیت بدنی را انتخاب کنند. دبیرستان‌های حرفه‌ای، آموزش متوسطه سه ساله را فراهم نموده و افرادی با صلاحیت برای مشاغل مختلف تربیت می‌کنند و هم‌چنین دانش‌آموزان را برای مقاطع بالاتر آماده می‌سازند. دبیرستان‌های فنی برنامه ۴ ساله دارند. مطالب درسی سال اول همانند مدارس حرفه‌ای است. دانش‌آموزان آموزش متوسطه مدرکی در پایان تحصیلات دریافت می‌کنند که پیش‌نیاز ورود به آموزش عالی است. آموزش متوسطه شامل حداقل سه سال آموزش در دبیرستان‌ها و هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای می‌شود. هدف دبیرستان‌ها عبارت

است از به دست آوردن سطحی از فرهنگ عمومی، توسعه آگاهی افراد و آشکار ساختن مشکلات جامعه و کسب توانایی لازم برای سهیم شدن در رشد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور و آماده کردن دانش آموزان برای تحصیلات عالی است. طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، ۸۹۳/۵۹۰ دانش آموز در دبیرستان، تحت نظر ۶۴۰۶۹ معلم آموزش دیدند [۱۰].

از جمله مهمترین مراکز آموزش متوسطه می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- دبیرستان های آناتولی

این دبیرستان ها با هدف آموزش حداقل یک زبان خارجی برای دانش آموزان تأسیس شده است تا آنها بتوانند سطح آموزشی خود را به بهترین روش افزایش دهند. دوره آموزشی فوق دوره های آموزش متوسطه ۷ ساله و یک دوره یکساله آمادگی را در بر می گیرد. به جز دروس زبان خارجی برنامه معمول دبیرستان های فوق با ارائه دروس علمی و ریاضی به زبان انگلیسی، پیش می رود.

طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، بالغ بر ۲۹/۴۵۲ دانش آموز در ۱۵۹ دبیرستان آناتولی زیر نظر ۴۲۷۳ معلم آموزش دیدند.

- دبیرستانهای فنی

طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، ۳۳۹۱ دانش آموز در ۱۵ دبیرستان فنی و تحت نظر ۴۱۷ معلم آموزش دیدند.

- دانشسراهای تربیت معلم

این دبیرستان های دانش پایه را که معلمان آینده نیاز خواهند داشت، فراهم می کنند. برنامه های آموزشی به مدت ۳ سال بعد از دوره متوسطه ادامه می یابد.

طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، ۱۲۵۶۴ دانش آموز در ۸۷ دانشسرا آموزش دیدند که تعداد معلمان نیز ۶۳۲ نفر بوده است.

- دبیرستانهای شبانه

این دبیرستان ها برای کسانی که به خاطر کارشان نمی توانند دوره آموزشی را به صورت روزانه ادامه دهند و نیز برای کسانی که دوره سنی آموزش را پشت سر گذاشته اند، یک دوره آموزش چهار ساله ارائه می دهد. طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، ۵۰۵۸ دانش آموز در ۱۰ دبیرستان شبانه و توسط ۱۷۹ معلم آموزش دیدند.

- دبیرستان های هنرهای زیبای آنادولو

این مدارس برای شکوفا کردن استعدادهای خاص دانش آموزان و حفظ ارزش های فرهنگی، هنری و ملی ایجاد شده اند. دوره تحصیلی چهار ساله است که شامل یک دوره یکساله مقدماتی نیز می شود.

طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، ۶۲۱ دانش آموز در ۶ دبیرستان و با ۷۱ معلم تعلیم دیدند.

- دبیرستانهای چند منظوره

بر اساس اصل ۲۹ قانون اساسی آموزش ملی، در جاهایی که جمعیت کوچک و کاملاً پراکنده باشد، وزارت آموزش ملی می تواند دبیرستان چند منظوره ای، به منظور در بر رفتن دوره های عادی عمومی و فنی و حرفه ای ایجاد کند. اجرای این برنامه در ۱۵۸ مدرسه به تصویب رسیده و ۱۵۸ مورد از این مدارس، به ارائه آموزشهای خود مبادرت می نمایند [۸].

- دبیرستان های فنی و حرفه ای

این مدارس آموزش لازم را جهت ورود به دنیای کسب و کار به دانش آموزان منتقل کرده و نیز آنها را برای تحصیلات عالی مهیا می نمایند. این دبیرستان ها مؤسسات آموزشی هستند که یک دوره چهار ساله را بعد از مدارس متوسطه ارائه می کنند. این دوره شامل یک کورس علمی آموزش متوسطه به همراه یک کورس صنعتی حرفه ای برای آماده سازی دانش آموزان جهت ورود به مؤسسات آموزش عالی است. برنامه های این دبیرستان شامل دروس کامپیوتر، تجهیزات آموزشی، برق، الکترونیک، ریخته گری، شیمی، طراحی فنی، موتورهای میکرو تکنیکال، الکتونیک طبی، نگهداری ماشین آلات و هواپیما و طراحی ساختمانی می شود. طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، ۳۰۲۱۲ دانش آموز در ۱۹۱ دبیرستان فنی آموزش دیده اند. این مدارس خود به چهار گروه اصلی به ترتیب زیر تقسیم می شوند:

1- مدارس آموزش فنی پسرانه

به منظور بر آوردن نیاز به کارمندان فنی پایه های متوسطه در زمینه صنعت ترکیه، مدارس زیر تحت نظرمديرکل آموزش فنی پسرانه به ارائه آموزش می پردازند: دبیرستانهای فنی آناتولی، دبیرستانهای فنی، دبیرستان های حرفه ای آناتولی و دبیرستان های حرفه ای صنعتی.

- دبیرستانهای فنی آناتولی

دوره آموزش با احتساب دوره مقدماتی یکساله، چهار سال می باشد.

دانش آموزان علاوه بر دروس گنجانده شده در دبیرستان های علوم نظری میزان حداقلی از یک زبان خارجی را نیز می آموزند. آموزش صنعتی حرفه ای آنها را برای تحصیلات عالی و شغل آینده مهیا می کند. از جمله برنامه های آموزشی این دبیرستان ها می توان به آموزش کامپیوتر، برق، روزنامه نگاری، ساخت و ساز، مکانیک، متدهای کنترل از راه دور، الکترونیک، طب، ماشین آلات و معماری اشاره نمود.

طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، ۵۶۷۵ دانش آموز در ۴۴ دبیرستان تعلیم یافته اند.

- دبیرستانهای آموزش حرفه ای آناتولی

طول دوره تحصیل به احتساب یک سال دوره مقدماتی چهار سال می باشد.

دانش آموزان در حرفه های انتخابیشان تعلیم می بینند و دروس را نیز در یک زبان خارجی می گذرانند. دوره های این دبیرستان ها شامل پنج زمینه حرفه ای است.

طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی ۹۲-۱۹۹۱، ۶۰۳ دانش آموز در ۳ دبیرستان تعلیم دیدند.

- دبیرستان های آموزش صنعتی

در این دبیرستان ها دوره های ۳ ساله بعد از دوره متوسطه به دانش آموزان عرضه می شود.

برنامه های آموزشی شامل آموزش های حرفه ای در زمینه های مختلف صنعتی است که دانش آموزان را برای ورود به مؤسسات آموزش عالی و رشته های مختلف صنعتی آماده می کند.

طبق آمار بدست آمده در سال تحصیلی، ۸۶۴، ۲۲۶ دانش آموز در ۴۲۶ دبیرستان و توسط ۱۷۴۴۶ معلم تعلیم دیدند.

2- مدارس آموزش فنی دخترانه

امکانات آموزش توسعه یافته توسط مدیریت کل آموزش فنی دخترانه برای دختران و زنان در شکل سازمان های آموزش رسمی و غیر رسمی وجود دارد [۷].

این مدارس نیز خود به چهار گروه اصلی به ترتیب زیر تقسیم می شوند:

صلاحیت های آکادمیک معلمان آموزش ابتدایی

مقطع آموزشی	ساختار آموزشی	طول آموزش	سطح آموزش	صلاحیت های مکسوبه
آموزش ابتدایی (سن ۶ تا ۱۰)	موضوعات کلی عمومی مطالعات حرفه ای، تجربه آموزگاری	۴ سال	عضو آموزش	مدرک آموزگاری آموزش ابتدایی
آموزش ابتدایی (سن ۶ تا ۱۰)	موضوعات کلی عمومی مطالعات حرفه ای، تجربه آموزگاری	۴ سال	عضو آموزش	مدرک آموزگاری آموزش ابتدایی (مدرک آموزگاری درس خاص)

در برنامه آموزش پایه، ارائه آموزش کامپیوتر به آموزگاران از جمله فعالیت های است که برای گسترش افق آموزش پایه در نظر گرفته شده است. تعداد آموزش دهندگان به معلمان بیش از ۱۵۰۰ نفر بوده و تعداد معلمان که از طریق کلاس های آموزش کامپیوتر که بوسیله این آموزش دهندگان در استان های مختلف آموزش دیده اند از مرز ۱۰۰۰۰۰ نفر گذشته است. با استفاده از تجربیات آموزشی معلمان و دانش آموزان به کمک فن آوری های کامپیوتر، برنامه هایی برای آموزش های ضمن خدمت در آشنایی با کامپیوتر طراحی گردیده است. این برنامه ها معلمان سراسر کشور را تا سال ۲۰۰۰ پوشش می دهد. اولویت استفاده از آزمایشگاه های فعلی کامپیوتر با معلمان آموزش ابتدایی و معلمینی است که به ارائه خدمت در تمامی استان ها مبادرت می نمایند.

در راستای کار برنامه ریزی شده، اداره کنندگان و معلمینی که در دو دبستان ابتدایی منتخب هر منطقه و استان خدمت می کنند تا پایان سال ۱۹۹۸ آموزش کامپیوتر خواهند دید. چون این مسئله دارای اولویت است تمامی معلمان، بازرسان و کادر اداری که در تمامی سطوح آموزشی در سراسر کشور خدمت می کنند تا پایان سال ۲۰۰۰ در کار با کامپیوتر تبحر خواهند یافت. آموزش معلمان مدارس متوسطه

معلمان مدارس متوسطه نیز در دانشگاه ها آموزش دیده و به احراز مدرک کارشناسی نائل می آیند. آموزش اساتید دانشگاهی

بر طبق قانون آموزش عالی مؤسسات آموزش عالی مسئول آموزش هیئت علمی خود چه در کشور و چه در خارج از کشور هستند. قواعد گوناگونی برای ارتقاء اعضاء هیئت علمی وجود دارد [۹].

آموزش ضمن خدمت

اهداف آموزشی

هدف این دوره، برنامه ریزی و مدیریت برای اهداف آموزشی و اجرای مناسب برنامه های آموزش معلمان می باشد. وزارت آموزش و پرورش معلمها را برای شرکت در این دوره ها انتخاب می کند. این افراد از بین افرادی که ثبت نام کرده اند انتخاب می شوند. طول هر دوره از ۳ تا ۹۰ روز متغیر است.

ارزیابی پیشرفت تحصیلی

آموزش های ضمن خدمت میبایست بوسیله بازرسان در سطح استانی براساس مقیاس های طرح شده بوسیله MEB اداره شود. آموزش ها باید شامل روش های آموزشی، ارزیابی تحصیلی، شرکت جمعی، اداره کلاس و مطالب تکمیل شده از طریق برنامه های راهنمای آموزشی در مراکز آموزشی باشد.

شرکت اولیا در فعالیت های مدرسه نیز باید در این برنامه ها مورد استفاده قرار گیرد. این آموزش دو هفته ای با حضور بازرسان در مدارس مناطق روستایی و برگزار یسمینارهای ماهیانه تکمیل می گردد.

هدف آموزش کادر اداره کننده در مدیریت استانی آموزش ملی و کادر اداری مدرسه، بهبود قابلیت‌های تصمیم‌گیری، شرکت اولیا و جامعه در کارهای مدرسه، بهبود سطح حرفه‌ای معلمان و بالا بردن قابلیت‌های اداره کردن مدرسه است. در حال حاضر MEB یک سری کلاس‌های آموزش ضمن خدمت برای کادر اداری مدارس در خصوص آموزش برنامه ریزی، ارتباطات، آموزش مدیریت و استفاده از فن‌آوری در مدرسه را برقرار کرده است. این برنامه هم‌چنین به دلیل کمبود معلمان مشاور که در حال حاضر فقط در یک درصد از مدارس شهری خدمت می‌کنند مسئله را مورد توجه قرار می‌دهد. این کار بوسیله افزایش آگاهی تمامی کادر و خصوصاً کادر مدارس که معلمان مشاور در آن خدمت نمی‌کنند صورت می‌گیرد [۱۰].

نتیجه‌گیری

در پایان، بررسی مدارس و آموزش و پرورش در ترکیه پیشرفت و چالش‌های پیش روی این کشور را در پیگیری ارائه آموزش با کیفیت به شهروندان خود نشان می‌دهد. ترکیه تلاش‌های قابل توجهی برای گسترش دسترسی به آموزش و بهبود نتایج آموزشی با تمرکز بر مدارس دولتی و خصوصی انجام داده است. ساختار و سازماندهی مدارس در ترکیه شامل سطوح مختلف آموزشی از ابتدایی تا آموزش عالی و همچنین آموزش فنی و حرفه‌ای می‌باشد. برنامه درسی در مدارس ترکیه بر موضوعات اصلی تاکید دارد و در عین حال هنر، تربیت بدنی و آموزش زبان خارجی را نیز در بر می‌گیرد. روش‌های تدریس برای پذیرش رویکردهای دانش‌آموز محور و ادغام فناوری در کلاس تکامل یافته است. شیوه‌های ارزیابی در ترکیه تلاش می‌کنند تا عملکرد دانش‌آموزان را از طریق ترکیبی از آزمون‌های استاندارد، امتحانات رسمی و روش‌های ارزشیابی مستمر ارزیابی کنند. با این حال، هنوز جا برای بهبود در حصول اطمینان از اینکه ارزیابی‌ها به طور دقیق دانش و توانایی‌های دانش‌آموزان را منعکس می‌کنند، وجود دارد. فرصت‌های توسعه حرفه‌ای برای معلمان برای تقویت مهارت‌های تدریس و همگامی با آخرین روندهای آموزشی بسیار مهم است. حمایت و آموزش مداوم برای معلمان می‌تواند به بهبود کلی سیستم آموزشی در ترکیه کمک کند. علیرغم پیشرفت‌های صورت گرفته، چالش‌ها در سیستم آموزشی ترکیه وجود دارد. اینها شامل نابرابری در دسترسی به آموزش بین مناطق شهری و روستایی و نیز نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی است. علاوه بر این، پرداختن به نیازهای یادگیرندگان متنوع، از جمله دانش‌آموزان دارای معلولیت و کسانی که از جوامع به حاشیه رانده شده‌اند، یک کار مداوم باقی می‌ماند. در حرکت رو به جلو، برای سیاستگذاران و ذینفعان در ترکیه ضروری است که اولویت آموزش و سرمایه‌گذاری برای بهبود آن را ادامه دهند. این شامل رسیدگی به نیازهای زیرساختی، ارائه دسترسی عادلانه به منابع، و تقویت نوآوری در آموزش و یادگیری است. با انجام این کار، ترکیه می‌تواند سیستم آموزشی خود را بیشتر تقویت کند و دانش‌آموزان خود را به دانش و مهارت‌های لازم برای برتری در آینده و کمک به رشد و توسعه کشور مجهز کند.

منابع

1. Gedikoğlu, T. (2005). "Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri." Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(1): 66-80.
2. Gökyer, N. and Doğan, B. (2016). "İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Nedenlerine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri." Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26(1): 93-105.
3. Gür, B. S. and Çelik, Z. (2009). Türkiye'de Milli Eğitim Sistemi: Yapısal Sorunlar ve Öneriler. Ankara: SETA.
4. Avcı, P. (2006). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programlarını Değerlendirmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
5. Arabacı, İ. B., Şanlı, Ö. and Altun, M. (2015). "Okul Yöneticilerinin Yetiştirilme ve Atama Yöntemlerine İlişkin Sendika Temsilcilerinin, Maarif Müfettişlerinin ve Okul Yöneticilerinin

Görüşlerinin Değerlendirilmesi.” Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(31): 166-186.

6. Akar, N. (2006). Ortaöğretim Kurumlarında Karşılaşılan Disiplin Sorunları ve Eğitim Yöneticilerinin Çözüm Yaklaşımları (Denizli İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
7. Döş, İ. and Sağır, M. (2013). “Birleştirilmiş Sınıflı İlkokulların Yönetim Sorunları.” Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17 (2): 237-250
8. Hanımoğlu, E. and İnanç, B. Y. (2011). “Seviye Belirleme Sınavına Girecek Olan İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde Sınav Kaygısı, Mükemmeliyetçilik ve Anne-Baba Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.” Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20(1): 351-366.
9. Kayıkçı, G. and Akan, D. (2014). “İlköğretim Kurumlarının Mali Kaynak Sorunları ve Okul Müdürlerinin Çözüm Uygulamaları.” Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(1): 237-255.
10. Yamaç, U. (2010). İlköğretim Okullarının Finans Kaynakları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.